

**Institucionální a kompetenční
uspořádání inspekce sociálních služeb**

Věra Kuchařová

Jitka Veselá

prosinec 2001

Obsah

Úvod	3
1. Východiska předkládaného návrhu	5
2. Návrh uspořádání inspekce v sociálních službách	8
2.1. Komentáře k návrhu uspořádání inspekční činnosti	8
3. Návrh uspořádání inspekční činnosti	15

Úvod

Věcný záměr zákona o sociálních službách předložený Ministerstvem práce a sociálních věcí předpokládá vznik inspektorátu sociálních služeb, jehož posláním má být posuzovat pro potřeby registrací připravenost organizací na poskytování kvalitních služeb, kontrolovat kvalitu a efektivitu poskytovaných sociálních služeb a podporovat jejich poskytovatele v dalším rozvoji kvality. Nyní je úkolem MPSV dopracovat institucionální a kompetenční uspořádání inspekce sociálních služeb. O spolupráci byl požádán VÚPSV.

Jako náš příspěvek k hledání vhodné varianty uspořádání inspekce sociálních služeb předkládáme materiál, který shrnuje náměty a návrhy na institucionální uspořádání inspektorátu sociálních služeb, na jeho personální a organizační zajištění, na vymezení jeho kompetencí a na procedury kontroly kvality sociálních služeb včetně následné vazby na udělování registrace.

Provádění kontroly v oblasti sociálních služeb vychází v současné době ze dvou právních norem. Prvou z nich je Zákon České národní rady č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení. § 2 tohoto zákona v odstavci 1 písmeno a) a g) stanoví úkoly rezortnímu ministerstvu v tom smyslu, že řídí a kontroluje výkon státní správy v sociálním zabezpečení a plní funkci dozoru nad poskytováním sociálních služeb organizacemi a občany a ukládá opatření k odstranění zjištěných závad. V § 14 odstavci 4 ukládá okresním úřadům (obcím) sledovat úroveň poskytovaných sociálních služeb, kontrolovat hospodaření s poskytnutými prostředky, vyžadovat jejich vyúčtování a vrácení v případě, jestliže byly použity v rozporu s účelem, na který byly poskytnuty. Druhou normou je Zákon č. 100/1988Sb., o sociálním zabezpečení, který se kontrolou zabývá v § 73a a § 111. V § 73a je v odstavci 2 a 3 kontrola opět spojena s právem státu kontrolovat hospodaření s přidělenými finančními prostředky a sledovat úroveň poskytovaných služeb s dodržováním nezbytných, zejména zdravotnických a hygienických podmínek. § 111 pak opravňuje pracovníky orgánů sociálního zabezpečení vstupovat do organizací, na pracoviště a do zařízení sociální péče a kontrolovat plnění povinností uložených předpisy o sociálním zabezpečení; k odstranění zjištěných nedostatků jsou tyto pracovníci oprávněni vyžadovat přijetí opatření k nápravě a organizace a zařízení jsou povinny poskytnout pověřeným pracovníkům potřebnou součinnost.

Z dikcí obou uvedených právních norem je zřejmé, že se jedná především o kontrolu státem vynaložených finančních prostředků a plnění obecně platných norem. Vlastní kvalita poskytovaných služeb stojí doposud stranou zájmu, a to i z toho důvodu, že až dosud nebyla určena její kritéria. Tento nedostatek se pokouší odstranit nově koncipovaný zákon o sociálních službách prostřednictvím stanovení standardů sociálních služeb a ustanovením inspekčních orgánů.

Dosavadní představy o charakteru těchto orgánů a jejich institucionálním uspořádání jsou nepřesné a nejednotné. Mají-li inspekční orgány plnit svou funkci nezaujatého posuzovatele kvality sociálních služeb z hlediska respektování potřeb a zájmů jejich klientů, je nejprve třeba vyjasnit to, jak zajistit jejich nezávislost na zřizovatelích sociálních služeb, jednotnost kritérií posuzování a jeho objektivitu či systém řízení inspekce a řadu dalších otázek, např. zohlednit maximální možnou efektivnost a minimální nutné náklady inspekcí. Přitom zde existují takové mezery v předpokladech pro koncipování inspekčních orgánů (v znalostech rámcových podmínek dalšího vývoje systému sociálních služeb), jako jsou nedořešené konkrétní otázky dalšího vývoje struktury orgánů státní správy a samosprávy a jejich kompetence v sociální oblasti.

Na druhé straně je potřeba kontroly kvality sociálních služeb natolik naléhavá, že je otázkou, zda by z důvodu zabezpečení či zvyšování kvality sociálních služeb nebylo vhodným řešením upravit inspekční činnost v této oblasti samostatnou právní normou a

vyhnout se tak její vazbě na schválení zákona o sociálních službách, pokud by se jeho platnost měla dále oddalovat.

V předkládaném návrhu jsme vycházeli z předpokladu, že základní koncepční principy jsou dány (jsou uvedeny dále), a proto jsme se v této fázi soustředili spíše na otázky praktické realizace inspekční činnosti. Protože po předložení našeho návrhu k diskusi širší odborné veřejnosti (v červnu 2001) bylo zdůrazněno, že je třeba znovu zvážit základní koncepční a kompetenční otázky, bylo po dohodě s představiteli zadavatele (MPSV) rozhodnuto věnovat se jim v další etapě naší práce na námětech k uspořádání inspekce v sociálních službách. V této následné etapě bychom se chtěli vrátit k východiskům a podle požadavků konzultantů hledat inspiraci v právních normách o kontrole v jiných resortech v ČR a v právních normách o kontrole v sociálních službách v některých evropských zemích.

Postup od konkrétnějšího k obecnějšímu vyplynul z toho, že požadavek zvážení jiných než námi akceptovaných východisek se objevil až v průběhu naší práce. Navzdory jisté nelogičnosti našeho postupu ho nepovažujeme za neopodstatněný. O zatím neznámých podstatných principech organizace inspekce v sociálních službách je třeba rozhodnout jak podle širších sociálně politických hledisek, tak podle praktických hledisek provádění kontroly. Náš návrh může být podnětem k ujasnění konkrétních aspektů realizace kontroly sociálních služeb. To pak může, vzhledem k absenci předchozích praktických zkušeností, přispět k rozhodnutí v základních koncepčních otázkách.

1. Východiska předkládaného návrhu

Následující úvahy a předložená varianta institucionálního a kompetenčního uspořádání kontroly sociálních služeb jsou výsledkem snahy dopracovat do konkrétní podoby východiska vyplývající ze znění věcného záměru zákona o sociálních službách a z našich konzultací s pracovníky MPSV (spolupodílejícími se na zpracování věcného záměru). Kromě prostudování materiálů MPSV k diskusi o registracích a kontrole sociálních služeb jsme hledali inspiraci také v zákonných normách stanovujících principy kontroly v jiných resortech a činnostech – např. inspekce bezpečnosti práce, školní inspekce.

Na základě toho, co uvádí návrh věcného záměru zákona o sociálních službách, byly základem zde překládaných návrhů a námětů tyto výchozí předpoklady:

- inspekce kvality sociálních služeb je zásadní komponentou zajišťování kvality sociálních služeb vedle kontroly dodržování příslušných právních norem o hospodaření s finančními prostředky, hygieně atd. – obě linie kontroly by měly být propojeny
- inspektorát sociálních služeb má být orgánem, který vydává registrace poskytovatelům služeb na základě vyhodnocení výsledků kontrol po liniích zmíněných v předchozím bodě (ověřuje hodnocení kompetentních kontrolních orgánů a organizuje inspekci kvality)
- jelikož kontrola plnění obecně právních norem je úkolem státních orgánů (stát je garantem poskytování sociálních služeb standardní kvality) i zájmem státní samosprávy (má dbát na uspokojování potřeb občanů), považovali jsme za nejpříjemnější alokaci inspekce v sociálních službách na úrovni krajských úřadů
- vzhledem k roli státu jako garanta poskytování sociálních služeb, by měl vrcholný orgán inspekce v sociálních službách být zřízen buď na MPSV nebo by MPSV mělo mít nástroj pro „dohled“¹ nad prováděním kontroly
- vzhledem k rozhodující roli obcí, orgánů samosprávy a nestátních organizací v poskytování sociálních služeb by mělo MPSV mít především základní koncepční roli – určovat základní pravidla a cíle kontroly sociálních služeb a být odvolacím orgánem při stížnostech na inspekční orgány; organizace inspekce by měla být v kompetenci inspekčních orgánů zřízených krajskými úřady
- protože inspektoři by měli být nezávislí ve smyslu eliminace konfliktu zájmů, mělo by být možné žádat na inspekce kvality inspektory z kteréhokoli kraje republiky, a proto by jejich registr měl být veden centrálně za celou ČR
- inspektoři kvality sociálních služeb nemusí být stálí pracovníci inspektorátu, ale spíše zkušení odborníci najímaní „jednorázově“ pro jednotlivá místní šetření.

Tato práce si neklade a ani si z mnoha objektivních důvodů nemůže klást za cíl být jediným možným způsobem řešení dané problematiky. Na základě konzultací s pracovníky MPSV jsme vytvořili návrh, který je založen na jedné z více potenciálních alternativ systému inspekce sociálních služeb, protože ji (při našich současných informacích o souvislostech, jež je třeba zohlednit) považujeme za vhodnou z hlediska organizačního (systém inspekce by mohl být poměrně jednoduchý, s univerzálními základními pravidly pro celou ČR) a z hlediska návaznosti na systém financování služeb (ač ten sám o sobě je zatím spíše velkou neznámou). Je to alternativa, v níž hlavní úlohu hrají krajské úřady. V nich se propojuje státní správa a samospráva, jsou odpovědné za péči o životní podmínky svých obyvatel, působí na území adekvátní velikosti (zahrnuje celé spektrum sociálních služeb a současně je zde možno počítat s dobrou vzájemnou informovaností mezi občany a jejich volenými zastupiteli). Podle našeho studia získaných podkladů (uvedených v seznamu literatury) tato alternativa koresponduje v některých aspektech se zkušenostmi s kontrolní činností v jiných oblastech

---

¹ Může jít o „kontrolu kontroly“ nebo spíše o podíl na některých jejích hlavních složkách, např. vedení centrálního registru inspektorů kvality sociálních služeb a jmenování (či schvalování jmenování) inspektorů.

(bezpečnost práce, školství, kde je však registrace a inspekce prováděna odlišnými orgány). Je ale (snad oprávněným) kompromisem mezi systémem kontroly prováděné plně státními orgány a systémem založeným na principu nezávislosti kontrolních orgánů, jehož zavedení by bylo obtížnější v aktuálních společenských podmínkách v ČR, kde se občanská společnost stále teprve formuje.

Vycházíme mj. z toho, že kontrolu kvality poskytovaných sociálních služeb je nutno provádět na základě dvou souběžných linií. Prvou z nich je kontrola plnění obecných zákonných norem pro poskytování sociálních služeb, tj. např. prostorové a personální vybavení, soulad s hygienickými a technickými normami apod., což může provádět, jak je v návrhu zákona o sociálních službách i uvedeno, úředník od „zeleného stolu“. Druhá linie kontroly předpokládá šetření poskytovaných služeb přímo v místě poskytování služby a posouzení její kvality nezávislým odborníkem. Přitom celkové zhodnocení (poskytovatele) sociální služby musí spojit obě linie. I proto považujeme za opodstatněnou představu předkladatelů zákona, že obě kontrolní linie by se měly sbíhat na úrovni krajského orgánu. Podle návrhu zákona o sociálních službách by inspektorát sociálních služeb měl být státním orgánem, zřizovaným na úrovni kraje v přenesené působnosti. Po kritice tohoto vymezení bylo, dle našich informací, navrženo, že by inspektorát byl součástí krajského úřadu. Tento předpoklad byl jedním z východisek našeho návrhu.

Další požadavek, který je třeba zohlednit, je potřeba jednoty principů a základních postupů kontroly. Tu může nejlépe zajistit subjekt řízený z centra. V našem návrhu je centrem MPSV a výkonnými subjekty jsou orgány na krajích s přenesenou působností. V jiné alternativě by kontrolu kvality sociálních služeb vykonával nezávislý subjekt, který by si vytvořily nezávislé organizace působící v dané oblasti. Ty dnes zastupují zájmy různých skupin osob, pro které jsou sociální služby poskytovány, jsou početné a mají řadu partikulárních zájmů a ani objektivně pro ně není příliš schůdné zřizovat vrcholnou zastřešující organizaci, jež by se stala garantem kontroly v celém spektru sociálních služeb. Otevřenou by zůstala otázka propojení výše zmíněných dvou linií kontroly, konkrétně to, zda by i plnění zákonných předpokladů provozování sociálních služeb kontroloval nezávislý subjekt. Podle našeho názoru by tato linie měla být v kompetenci státních orgánů.

Pokud by měly kontrolu služeb zabezpečovat nezávislé organizace, bylo by možná obtížnější splnit požadavek univerzálnosti principů inspekce. Podle dnešní situace v nestátním sektoru v sociálních službách soudíme, že by bylo nejspíš nutné vybrat mezi dvěma základními alternativami: buď by kontrola (inspekce) byla organizována na regionálním principu nebo na „oborovém“ principu, tj. podle jednotlivých komplexů služeb (možná i užších skupin služeb). Jak regionálním nezávislým kontrolním subjektům (nejspíše v krajích), tak oborovým kontrolním subjektům by asi byla ponechána velká míra volnosti v koncepci kontroly, což by bylo v rozporu se základním posláním inspekce kvality. Vytvoření jednotné celonárodní nezávislé organizace pro kontrolu kvality sociálních služeb se z hlediska dnešních možností jeví jako obtížný úkol. Zmíněné „teoretické“ alternativy by v praxi obtížně zaručily jednotnost podmínek poskytování služeb.

Nicméně i v diskusi na semináři k našemu návrhu zazněl námět, zda by **inspekci kvality** sociálních služeb, která je součástí celkové kontroly poskytované služby, neměl spíše zabezpečovat subjekt na státu nezávislý. Proto tuto možnost nelze pouštět ze zřetele. Nezávislost kontroly je nepochybně jedním ze stěžejních požadavků, takže tuto otázku bere v potaz každý, kdo uvažuje o institucionálním uspořádání kontroly. V návrhu MPSV je potřeba nezávislého hodnocení kvality sociálních služeb řešena systémem akreditací. Tzn., že v tomto návrhu existují paralelně dva systémy kontroly, což je některými hodnotiteli návrhu kritizováno jako nadbytečné. Nadbytečné v tom smyslu, že žádat nepovinnou akreditaci, na níž není závislé udělení registrace, se nemusí setkat se zájmem poskytovatelů a přitom si takové uspořádání vyžaduje existenci dalších institucí.

To je odezva na text předloženého věcného záměru zákona o sociálních službách. Na internetových stránkách MPSV se lze dočíst, že akreditace je fakultativní (provádí se na žádost poskytovatele) a je podmínkou financování poskytovaných služeb z veřejných prostředků. Pak je akreditace pro poskytovatele žádoucí, ale stejně se problematizuje nutnost paralelního udělování registrací a akreditací.

Zdá se, že jde o problém toho, že hodnocení kvality sociálních služeb má dvoji funkci: 1. pro potřeby registrace – povolení poskytovat sociální službu má dostat jen subjekt zajišťující její požadovanou úroveň, 2. pro zabránění poskytování nekvalitních služeb a vytváření tlaku na zvyšování jejich kvality. Opustíme-li předpoklad, že stát jako garant poskytování sociálních služeb by měl svými orgány (institucemi) zajišťovat jejich komplexní kontrolu, tj. ze všech smysluplných hledisek (po obou výše zmíněných liniích), můžeme se pokusit hledat žádoucí charakter subjektu, který provádí kontrolu pro každou z těchto funkcí. Jednu z možných odpovědí ukazuje přehled v této tabulce:

Kdo by měl provádět (být zodpovědný za) jednotlivé složky kontroly sociálních služeb vzhledem k hlavnímu účelu jednotlivých složek kontroly

obsah kontroly	účel kontroly	
	registrace poskytovatele	zajištění kvality služby
splnění obecně závazných předpisů hospodaření, hygieny, bezúhonnosti ...	státní instituce	---
splnění standardů kvality	státní instituce	
zhodnocení (vyšší) úrovně kvality	---	nezávislý subjekt

Jedno možné řešení za předpokladu přijetí tohoto schématu by bylo toto: stát provádí základní hodnocení plnění obecně závazných předpokladů a plnění standardů kvality a při splnění (zákonem) stanovených požadavků vydá první stupeň registrace. Vedle toho nezávislý subjekt provádí kontrolu kvality a vydává akreditace. (Zůstává otázkou, zda na základě požadavku státního orgánu – MPSV nebo samosprávného orgánu – KÚ nebo samotného poskytovatele.) Potom je poskytovateli sociální služby, který získal první stupeň registrace a akreditaci, udělen druhý stupeň registrace, jenž je známkou vyšší kvality poskytovaných služeb. To by mohla být odpověď na námitky, že podle předloženého návrhu věcného záměru zákona o sociálních službách jsou akreditace nadbytečné, když registrace je udělována bez ohledu na ně.

2. Návrh uspořádání inspekce v sociálních službách

Zde předkládaný návrh podrobněji rozpracovává alternativu, jak bylo zmíněno, v níž kontrola sociálních služeb je zajišťována buď orgány státní správy nebo orgány samosprávy v přenesené působnosti.

Tento systém plně respektuje požadavek univerzality základních pravidel inspekce. Nezávislost kontroly kvality sociálních služeb by zajišťovalo to, že ji provádějí inspektoři najímaní pro jednotlivé úkoly, nikoliv pracovníci orgánu řízeného MPSV. Najímání by byli krajskými úřady. Přitom však kvalifikovanost těchto inspektorů pro inspekční činnost by stát garantoval tím, že by byli jmenováni jeho orgánem.

2.1. Komentáře k návrhu uspořádání inspekční činnosti

Návrh řešení jednotlivých složek a aspektů inspekce v sociálních službách je zpracován pro přehlednost v tabulkové formě, připojeny jsou komentáře k jednotlivým bodům, pokud je považujeme za potřebné. Proti verzi předložené k diskusi v červnu 2001 zde doplňujeme stručné úvahy o další možné alternativě, v níž by zajištění inspekce **kontroly kvality** (této části celkové kontroly) sociálních služeb převzal nestátní subjekt s celostátní působností².

V textu v tabulkách používáme tyto zkratky a pracovní názvy:

Zkratky:

SS = sociální služby

ISS = Inspektorát sociálních služeb

KISS = v alternativní variantě návrhu: krajský inspektorát sociálních služeb

KÚ = krajský úřad

Názvy funkcí:

inspektor sociálních služeb = znalec, odborník „najímaný“ jako hodnotitel kvality sociálních služeb

v alternativní variantě návrhu: **krajský inspektor** = vedoucí krajského inspektorátu sociálních služeb, pracovník KÚ jmenovaný hejtmanem pro řízení inspekce v sociálních službách

Poznámky:

1. *Alternativa (varianta, doplněk) v pravém sloupci tabulky se vždy vztahuje k návrhům uvedeným na stejném řádku ve střední části tabulky.*

2. *Pro stručné označení toho, co je předmětem kontroly dodržování základních legislativních a obecných požadavků poskytování sociálních služeb (hospodaření s prostředky, hygienické normy, bezúhonnost poskytovatelů ...) používáme v textu pracovní termín „bezzávadnost“.*

---

² Naše pochybnosti o možnosti vzniku takového subjektu v současných podmínkách jsme vyjádřili výše.

Komentář k části A. Orgány a funkce:

I. Co je Inspektorát sociálních služeb (ISS)

Inspektorát sociálních služeb by měla být instituce s celostátní působností. Nicméně možnou alternativou je budování ISS na krajské úrovni (KISS), pak by ale měl existovat orgán stanovující základní pravidla činnosti KISS. V obou případech by řídicí či koordinující roli mělo plnit MPSV.

To mj. proto, že úkolem ISS je jak kontrola dodržování zákonných požadavků, tak kontrola (inspekce) kvality prováděných služeb, což vychází z návrhu věcného záměru zákona o některých podmínkách poskytování sociálních služeb. Kontrolou dodržování zákonných podmínek je míněno ověření platnosti dokumentace, kterou poskytovatel získá od kompetentních kontrolních orgánů (hospodaření, hygieny atd.).

Poznámka: Pro kontrolu kvality péče poskytované rodinnými příslušníky, kterou daný zákon nepokrývá, by měla být stanovena zvláštní forma dohledu prováděného obecními úřady.

II. Orgány kontroly a inspekce SS

Vrcholným orgánem ISS by mělo být buď MPSV nebo by ministerstvem měl být vrcholný orgán jmenován. V prvním případě plní MPSV vyjmenované úkoly, v druhém případě by mělo plnit úkoly č. 2, 3, 4, 7 a 9, příp. také 5 (částečně) a 6.

Pokud by inspekce kvality byla plně ponechána nestátnímu subjektu, převzal by nejspíš úkoly pod čísly 4, 5, 7 a 8. Přitom by v duchu návrhu zákona neměl ztratit svou kontrolní roli prostřednictvím garance za kvalifikační kvality inspektorů – bod 6. Bylo by pak nutné vyřešit kompetenční rozpory, pokud se nemá MPSV v oblasti kontroly kvality úplně zbavit svých garancí (plynou např. z toho, že inspektory by si jmenoval sám kontrolní subjekt a jejich kvalifikovanost kontroloval státní subjekt).

III. Institucionální forma orgánů kontroly a inspekce SS na KÚ

Rozdíl mezi variantami spočívá v tom, že v prvním případě odbor (či oddělení) inspekce KÚ plní úkoly státní správy v přenesené působnosti, v druhém případě – při existenci krajského inspektorátu sociálních služeb – lze kontrolu provádět jako úkol samosprávy.

IV. Definice funkcí

Zde je rozdíl mezi dvěma předloženými variantami nevelký. Definice funkcí vyšla z diskuse s konzultanty tohoto projektu – funkce „inspektor sociálních služeb“ se týká „dobrovolných“ odborníků najímaných jednorázově na jednotlivé kontrolní úkoly inspekce kvality služeb.

V. Úkoly KÚ

Vyplývají z předchozích bodů (kontrola v 1. položce vysvětlena výše – bod I.). V případě, že by inspekce kvality prováděl nestátní subjekt, zůstaly by úkoly v bodech 1 a 4 krajskému úřadu, příp. MPSV.

VI. Úkoly inspektora

Tyto úkoly jsou platné pro všechny zde uvažované základní varianty inspekce kvality sociálních služeb (ať je řízena MPSV, KÚ nebo nestátním subjektem)

VII. Jmenování inspektorů

Toto je jeden ze stěžejních aspektů, kde je třeba brát v úvahu požadavek nezávislosti inspektorů (vyloučení konfliktu zájmů). Proto je třeba zvážit, zda i v případě větších pravomocí KÚ (varianta v pravém sloupci tabulky) by nemělo inspektory na jejich návrh jmenovat MPSV. K volbě tohoto řešení přispívá (i když ne nevyhnutelně) i potřeba centrálního registru inspektorů za celou ČR.

Komentář k části B. Inspektoři:

VIII. Výběr osob pro funkci inspektora

Tento bod je inspirován zák.č. 37/1967 Sb., § 2 odst. 3 a 4 v platném znění

Výběr odborníků pro funkci inspektora by měl být prováděn na KÚ, protože je třeba potenciální adepty co nejlépe vybrat z hlediska jejich kvalifikace, dosavadní praxe a osobnostních předpokladů (nejlépe z přímé spolupráce).

Dáváme přednost funkčnímu období 3-4-letému, aby inspektoři mohli získat a využít praxi v inspektorské činnosti; možnost obnovit jmenování třikrát vychází z úvahy, že potřebný počet inspektorů by nemuselo být snadné zajistit při jejich časté obnově (kdyby bylo funkční období krátké a jeho obnova možná pouze jednou až dvakrát).

Čtvrtý až šestý bod platí i pro případ provádění inspekce kvality nestátním subjektem. Výběr inspektorů by byl v jeho kompetenci a MPSV by zde mohlo uplatňovat vliv stanovením obecných závazných a kontrolovatelných pravidel.

IX. Kdo může být jmenován inspektorem

Tento bod je inspirován zák.č. 36/1967 Sb., § 4 a, b, c, d v platném znění.

Požadavky na vzdělání a kvalifikaci bude třeba upřesnit, půjde o kombinaci odborného a specializačního vzdělání a praxe.

X. Kdo se nemůže stát inspektorem

K tomuto bodu jsme našli obdobu v zák.č. 36/1967 Sb., § 11 odst. 1 v platném znění

Body IX. a X. vycházejí z požadavků na odbornost, zkušenosti a nezájatost inspektorů.

XI. Slib inspektora

Tento bod je inspirován zák.č. 36/1967 Sb., § 6 odst. 1 a 2; § 7 odst.1 v platném znění.

Smyslem skládání slibu je formalizace morálního závazku, se kterým je provádění inspekce spojeno. Součástí tohoto závazku je zachování mlčenlivosti o zjištěných skutečnostech (svá zjištění oznamují kompetentnímu orgánu, který rozhoduje o způsobu informování veřejnosti o poskytovatelích sociálních služeb a jejich službách). Slib není nezbytný a lze jej nahradit.

Např. pokud budou inspektoři jmenováni ministrem, není reálné slib provádět. Jmenování se bude proto provádět písemnou formou. Pak se nabízejí dvě varianty:

- zasláním jmenovací listiny (dopisu) hejtmanovi či krajskému inspektorovi (bude-li), který ji předá inspektorovi (v úředním aktu blížícím se slibu)
- zasláním jmenovací listiny (dopisu) přímo inspektorovi.

Protože inspektor nebude zaměstnancem KÚ, bude vhodnější první možnost, při níž vstoupí budoucí inspektor a jeho „nadřízení“ do prvního (přímého) kontaktu.

XII. Seznam inspektorů a XIII. Ústřední seznam inspektorů

Inspirováno zák.č. 37/1967 Sb., § 4, odst. 1, 2 a 5 a § 5 odst. 1 v platném znění

Seznam inspektorů by měl být v každém případě centrální za celou republiku. Orgán zajišťující inspekci kvality sociálních služeb by měl mít v zájmu nestrannosti inspektorů a srovnatelnosti měřítek hodnocení kvality služeb možnost vybrat inspektora z kteréhokoliv místa republiky. Eliminovat by se možný problém hledání dostatečně kvalifikovaných inspektorů ve všech regionech pro všechny specializace.

Vzhledem k tomu, že v současnosti není znám jiný spolehlivý subjekt s celostátní působností, jeví se jako optimální vést registr inspektorů na MPSV.

XIV. Odvolání inspektora

Porovnáno se zák.č. 36/1967 Sb., § 20 a - e v platném znění

Vzhledem k odpovědnosti a „choulostivosti“ inspekční činnosti je třeba dohlížet na morální a odborné kvality inspektorů a ve vyjmenovaných případech je moci odvolat z úkolu, který aktuálně plní, nebo jej vyškrtnout ze seznamu inspektorů.

XV. Zánik funkce inspektora

Inspirováno zák.č. 37/1967 Sb., § 10, odst. 1 a 2 v platném znění

XVI. Školení inspektorů

Provádění funkce inspektora vyžaduje specifické znalosti a dovednosti. Navíc inspektoři musí přijmout za své morální aspekty této činnosti a své morální závazky. Proto bude muset každý z nich absolvovat úvodní školení před započítím výkonu funkce inspektora. Zvážit lze povinnost dalšího průběžného školení během výkonu funkce, a to jednak s ohledem na délku trvání jmenování do funkce a jednak na míru změn či obnovování skutečností, s nimiž musí být inspektor seznámen. Průběžná školení by měla být realizována pouze při skutečné potřebě, aby nebyl systém zatěžován finančně a nároky na čas inspektorů.

Komentář k části C. Výkon inspekční činnosti:

XVII. Výkon inspekční činnosti

Minimální nutnou časovou náročností se rozumí, že se inspektoři pověřují úkoly co nejbliže jejich bydlišti (pracovišti), ale tak, aby nemohlo dojít k nežádoucímu ovlivňování nebo střetu zájmů (aby nebylo kontrolováno zařízení, s nímž je inspektor v intenzivním či častém kontaktu apod.).

Pravidelnou inspekci je míněna inspekce realizovaná podle potřeb udělování registrací a následné kontroly plnění registračních podmínek. Měl by ji nařizovat orgán, který uděluje registrace a vytváří si proto přehled o provedených inspekcích a plán následných inspekcí. Namátkovou inspekci se rozumí inspekce z jiných důvodů (podezření na zhoršení kvality služeb, potřeba aktualizace znalosti o kvalitě služeb v regionu aj.). Měl by ji nařizovat orgán, který má přehled o poskytování sociálních služeb v regionu, o jeho efektivnosti, jeho kladném a záporném hodnocení veřejností.

Pro inspekce neoznamené předem poskytovateli služeb by měly být určeny podmínky, kdy je možno je konat.

XVIII. Podávání stížností na kvalitu služby

Jde o jednu ze základních komponent zpětné vazby mezi poskytovateli a příjemci sociálních služeb a aktivního podílu příjemců na zkvalitňování služeb. Vzhledem k často omezeným schopnostem příjemců svůj nárok na aktivní podíl uplatňovat je třeba umožnit podávat stížnosti na různých úrovních. Možnost podávat stížnosti by měli mít i rodinní

příslušníci příjemců, tito by měli mít možnost podávat stížnosti i prostřednictvím svých zájmových organizací a sdružení.

XIX. Lhůta k provedení inspekce

Lhůty by měly být co nejkratší, ale závisí na druhu – důvodu inspekce. Např. inspekce na základě stížnosti by měla být provedena neprodleně po jejím obdržení.

Komentář k části D. Metody provádění inspekce kvality sociálních služeb:

XX. Obecné zásady

(inspirace z NKÚ, zák. č. 552/1991 Sb. a č.64/1986 Sb. v platném znění)

XXI. Metody provádění inspekce kvality inspektorem

Pro každou službu by měl být vypracován (alespoň rámcový) seznam kontrolovaných položek, aby bylo možno sepsat jednotně strukturovaný zápis nebo protokol o šetření dodržování standardů kvality.

Vymezení kontrolovaných skutečností může mít formu dlouhodobě platných položek, jež je třeba kontrolovat, nebo jednorázově pro danou akci platných položek. Smysluplněji se jeví první varianta.

Metody záznamu o provedeném šetření: záznam by měl být stručný, přehledný, jednoznačný a měl by kombinovat slovní a bodové hodnocení

Komentář k části E. Financování inspekce kvality sociálních služeb:

XXIII. Odměňování inspektorů

Zde je třeba vyřešit několik aspektů, jež musejí být posouzeny z právního a ekonomického hlediska:

- Je několik možných forem odměňování - dohoda o vykonání práce, dohoda o vykonání činnosti nebo jinak, např. honorářem.
- Další otázkou je, z jakého rozpočtu bude inspektorská činnost hrazena.
- Je třeba si klást i otázku: Jak zvolená forma odměny ovlivní – vzhledem k rozsahu času věnovaného kontrolní činnosti za rok – nároky inspektora např. na zdravotní a sociální pojištění (vč. např. výpočtu důchodu bude-li inspektor placen formou dohody o provedení práce)?
- Promyslet je třeba možnosti uvolnění pracovníků (různých typů zaměstnavatelů) pro potřeby a na dobu výkonu inspekce a souvisejících úkonů . Řešením by mohlo být využití Vyhlášky 18/1991 Sb., o jiných úkolech v obecném zájmu.

Pokud by inspektoré byli za inspekci odměňováni v rámci své mzdy (na niž by MPSV přispívalo), bude třeba zajistit rovnoprávnost v odměňování inspektorů zaměstnaných u různých zaměstnavatelů.

XXIV. Náhrada cestovních a jiných výdajů

Úhrada nákladů, které inspektoré účelně vynakládají v souvislosti s provedením inspekce, bude prováděna z rozpočtu MPSV (alternativně z rozpočtu KÚ).

Komentář k části F. Výsledek inspekční činnosti:

XXV. Výsledek inspekce

XXVI. Projednání výsledků kontrolního řízení

XXVII. Ukončení kontrolního řízení

K této části není třeba připojovat zvláštní komentář, protože jednotlivé body vyplývají z příslušných předchozích bodů

XXVIII. Odvolací řízení

Je třeba stanovit lhůty odvolání a lhůty vyřízení odvolání od jeho podání. Buď zde mohou platit obecná pravidla podle zák. o státní kontrole (č. 552/1991 Sb. v platném znění) nebo stanovit zvláštní pravidla.

Rovněž je třeba rozhodnout, zda v případě kontroly za účelem udělení oprávnění (registrace) lze odvolání podat vůči samotné inspekci kvality požadované služby nebo ke konečnému rozhodnutí na základě celého kontrolního řízení.

Komentář k části G. Účast příjemců na hodnocení kvality sociálních služeb:

XXIX. Zásady

Je třeba naplnit požadavek veřejné dostupnosti (otevřenosti) inspekční činnosti a požadavek spoluúčasti příjemců sociálních služeb (klientů). Jednou z možností je jejich vyjádření k výsledkům inspekce.

Zástupci mohou být buď vybráni (zvoleni) klienty z jejich řad nebo (např. tam, kde zástupce takto nelze zvolit) jimi mohou být představitelé organizací reprezentujících klienty daného typu v příslušném regionu.

XXX. Úkoly zástupce klientů

K bodu č. 1: Může jít o fyzickou přítomnost zástupce u části nebo celé inspekce nebo o přítomnost zprostředkovanou (dodatečným porovnáním zjištění inspektora s vlastními zkušenostmi zástupce).

Seznam prostudovaných materiálů

1. Návrh věcného záměru zákona o sociálních službách
2. Návrh věcného záměru zákona o některých podmínkách poskytování sociálních
3. služeb
4. Koncepce Ministerstva práce a sociálních věcí do roku 2002
5. Návrh koncepce inspekce práce v ČR
6. Základní teze návrhu nové koncepce bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Pracovní návrh
7. Národní vzdělávací fond o.p.s.: Hodnocení kvality služeb poskytovaných v ústavech přímo řízených MPSV
8. Wing H., Úloha inspekce a vyhodnocování v sociální péči (fotokopie zapůjčená MPSV)

Zákony

1. 2/1969 Sb., ve znění 458/2000Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky v platném znění
2. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících v platném znění
3. 37/1967 Sb., Vyhláška ministerstva spravedlnosti k provedení zákona o znalcích a tlumočnících v platném znění
4. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci v platném znění
5. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení v platném znění
6. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení v platném znění
7. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce v platném znění
8. 552/1991 Sb. o státní kontrole v platném znění

Pracovní materiály a ostatní zdroje:

1. Nejvyšší kontrolní úřad: Postavení a působnost NKÚ. Systém plánování a provádění kontroly. Organizační struktura
2. Česká školní inspekce: Cíl, obsah a výstupy inspekční činnosti. Typy a průběh inspekci. Inspekční tým. Osnova komplexní inspekce.
3. Ústav soudního inženýrství Vysokého učení technického v Brně: Informační materiál.
4. Materiál MPSV: Vymezení pojmů pro účely systému registrací a akreditací Česko-britský projekt Podpora MPSV při reformě sociálních služeb
5. Česko-britský projekt Podpora MPSV při reformě sociálních služeb
6. Draft terms of Reference for Working Group Co-ordinators (WGC)
7. GOOD PRACTICE IN REGISTRATION and LICENSING
8. MPSV: Připomínky odboru 51 k návrhu zákona o sociálních službách
9. Akreditace, akreditační orgán, týmy a proces (www stránka MPSV)
10. Asociace znalců a odhadců České republiky: Informační materiál
11. Český institut pro akreditaci, o.p.s. – informační materiál

3. Návrh uspořádání inspekční činnosti

A: ORGÁNY A FUNKCE

Předmět řešení	Návrh řešení	Alternativa– varianta - doplněk
I. Co je inspektorát sociálních služeb (ISS)	<p>ISS je celostátní instituce zřízená MPSV s pobočkami na KÚ provádějící kontrolu bezzávadnosti a kvality poskytovaných sociálních služeb. Kontrola se provádí u všech poskytovatelů – právnických a fyzických osob - bez ohledu na to, kdo je jejich zřizovatelem (stát, obec, NNO, církevní organizace, fyzická osoba aj.). Neprovádí se v případě, kdy služby poskytují rodinní příslušníci.</p> <p>Náplní činnosti ISS je kontrola plnění zákonných předpokladů (bezzávadnosti) a kvality provádění SS v souladu se standardy SS a vydávání registrací k poskytování SS</p>	<p>Inspektoráty sociálních služeb jsou samostatné jednotky (odbory) krajských úřadů zřizované krajskými úřady – Krajské inspektoráty sociálních služeb (KISS). Nejsou přímo podřízeny MPSV, ale úzce s ním spolupracují. KISS má pravomoc sám iniciovat provádění inspekci, jinak provádí inspekce na žádost MPSV</p> <p>Úkolem ISS (příp. KISS) je také vydávat akreditace k výkonu SS na základě registrace a následné kontroly kvality služeb</p>
II. Orgány kontroly a inspekce SS	<p><u>MPSV</u> je vrcholným orgánem inspekce SS (s funkcí řídicí, koncepční, koordinační, metodickou a informační)</p> <ul style="list-style-type: none"> • MPSV jako vrcholný orgán ISS zabezpečuje: <ol style="list-style-type: none"> 1. udělování registrací poskytovatelům SS 2. jmenování inspektorů SS 3. tvorbu (úpravy) standardů sociální péče 4. vedení ústřední evidence/registru inspektorů SS 5. tvorbu metod a metodické vedení inspektorů SS 6. specializační vzdělávání inspektorů SS 7. ústřední evidenci registrovaných poskytovatelů SS 8. informování veřejnosti 9. vyřizování stížností na práci KÚ v oblasti inspekci SS a na práci inspektorů • MPSV iniciuje výzkum obecných otázek inspekční činnosti a monitorování poskytovaných 	<p>KISS jsou řízeny KÚ a spolupracují s orgánem inspekce SS působícím na MPSV, který zabezpečuje celostátní úkoly inspekce (viz vedlejší sloupec) ve vymezených oblastech vyplývajících z úkolů MPSV v dané oblasti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • KISS zabezpečuje úkoly analogické s body 1., 2., 8. a 9. <p>Za tím účelem hejtman ustanoví funkci krajského inspektora sociálních služeb, který je zodpovědný za kontrolu bezzávadnosti poskytovatelů SS, za organizaci inspekci a vydávání registrací (příp. také akreditací)</p>

	<p>služeb a jejich kvality</p> <p>Krajské úřady zajišťují v přenesené působnosti výkon kontrolní a inspekční činnosti v oblasti sociálních služeb v regionu své působnosti. Za tím účelem hejtman zřizuje ISS jako zvláštní odbor pro plnění úkolů kontroly poskytování SS a vydávání registrací k poskytování SS.</p>	Hejtman zřizuje KISS – viz výše.
III. Institucionální forma orgánů kontroly a inspekce SS na KÚ	Odbor inspekce sociálních služeb při KÚ (příp. oddělení inspekce sociálních služeb jako součást referátu sociálních věcí KÚ, mají-li je) plní úkoly státní správy v přenesené působnosti.	Krajský inspektorát sociálních služeb (KISS) jako zvláštní institucionální jednotka KÚ plní úkoly samosprávy.
IV. Definice funkcí	<p>1. Vedoucí odboru inspekce sociálních služeb KÚ = pracovník KU pověřený hejtmanem řízením této činnosti odpovědný za provádění kontroly a inspekce a vydávání registrací.</p> <p>2. Pracovníci odboru inspekce sociálních služeb</p> <p>3. Inspektor SS = znalec v oboru sociálních služeb jmenovaný ministrem pro provádění inspekce SS s KU spolupracuje jako externí pracovník (inspekci provádí mimo své hlavní zaměstnání). Inspektoři-znalci jsou specializováni pro určité komplexy služeb.</p>	<p>1. Krajský inspektor SS = pracovník KÚ jmenovaný hejtmanem pro oblast inspekce SS odpovědný za provádění inspekcí v SS a za udělování registrací (příp. akreditací) poskytovatelům SS.</p> <p>2. Pracovníci KISS.</p>
V. Úkoly KÚ	<p>1. Provádí kontrolu splnění „formálních“ předpokladů = bezzávadnosti SS, jako je materiální zajištění služeb, dodržování právních a hygienických předpisů, bezúhonnost poskytovatelů apod.</p> <p>2. Organizuje práci inspektorů (vybírání vhodných odborníků z registru inspektorů SS, zadává jim úkoly, přebírá výsledky jejich inspekční činnosti apod.).</p> <p>3. Podává ministrovi návrhy na odborníky pro funkci inspektorů a informace o jejich kvalifikačních a morálních předpokladech.</p> <p>4. Na základě zjištění inspektorů a vlastní kontroly dodržování předpisů zpracovává celkové hodnocení poskytované služby a vydává pro MPSV návrh na rozhodnutí o udělení, příp. omezení nebo odejmutí registrace.</p> <p>Za plnění těchto úkolů je odpovědný hejtman (nebo vedoucí odboru inspekce SS).</p>	<p>4. Příp. také akreditace.</p> <p>Za uvedené úkoly je zodpovědný KISS jako samostatný subjekt při KÚ.</p>
VI. Úkoly inspektora (znalce)	<p>1. Podle standardů kvality jednotlivých sociálních služeb zjišťuje objektivní skutečnosti o tom, jak jsou u kontrolované služby splněny požadavky příslušných standardů (metodami uvedenými dále).</p> <p>2. Součástí inspekce je také zjišťování názorů příjemců služeb.</p>	

	3. Výsledky inspekce předává formou protokolu krajskému úřadu – krajskému inspektorovi SS. 4. Navrhuje způsob odstranění nedostatků.	3. Součástí protokolu je návrh, jaký stupeň registrace udělit, příp. zda udělit také akreditaci.
VII. Jmenování inspektorů	Inspektory pro jednotlivé SS nebo komplexy sociálních služeb jmenuje a odvolává ministr práce a sociálních věcí na základě doporučení z KÚ.	Inspektory jmenuje krajský inspektor SS (s ohledem na jejich celostátní působnost) v koordinaci s MPSV (tj. podle jeho informací o potřebě počtu a specializací inspektorů) – srv. s komentářem.
	Pro výkon funkce dostane znalec pověření definující jeho kompetence, povinnosti a práva.	

B: INSPEKTOŘI (= znalci = hodnotitelé)

VIII. Výběr osob pro funkci inspektora	<ul style="list-style-type: none"> • Výběr inspektorů provádějí Krajské úřady – odbory pověřené kontrolou sociálních služeb. • O vybraných odbornících KÚ informují MPSV, které rozhodne, které z nich bude jmenovat inspektory. • Při výběru inspektorů přihlížejí Krajské inspektoráty též k osobám, které o jmenování požádaly. • Inspektoři jsou zpravidla odborníci specializovaní na určitý počet SS. • Pro každou službu je třeba jmenovat tolik inspektorů, aby jejich počet stačil krýt potřebu inspekce, aniž by jednotliví inspektoři museli být neúměrně zatěžováni výkonem inspektorské činnosti. • Funkční období inspektora je 3-5 let a je možné ho obnovovat – maximálně třikrát. 	<ul style="list-style-type: none"> • Výběr inspektorů provádějí Krajské inspektoráty sociálních služeb. • Inspektory jmenují Krajské inspektoráty sociálních služeb. • Funkční období je 1-2 roky
IX. Kdo může být jmenován inspektorem	<ul style="list-style-type: none"> • Je českým státním občanem a starší 18-ti let. • Má potřebné znalosti (vzdělání a kvalifikaci) a zkušenosti z oboru, v němž má jako inspektor působit, a absolvoval úspěšně školení pro inspektory kvality sociálních služeb. • Má takové osobní vlastnosti, které dávají předpoklad pro to, že inspekční činnost může řádně vykonávat. • Se jmenováním souhlasí. 	
X. Kdo se nemůže stát inspektorem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kdo nesplňuje požadavek nepodjatosti (tzn. při konkrétním úkolu nesmí: být zaměstnancem nadřízeného orgánu, být zaměstnancem, majitelem, ředitelem apod. obdobného zařízení, mít v zařízení příbuzného jako příjemce služeb). 2. Kdo je inspektorem ISS = zaměstnancem KISS. 	

XI. Slib inspektora	<ul style="list-style-type: none"> • Inspektor je povinen složit slib do rukou toho, kdo jej jmenoval – krajského inspektora. • Slib zní: „Slibuji, že při své inspektorské činnosti budu přesně dodržovat právní předpisy, že inspektorskou činnost budu konat nestranně podle svého nejlepšího vědomí, že budu plně využívat všech svých znalostí a že zachovám mlčenlivost o skutečnostech, o nichž jsem se při výkonu inspektorské činnosti dozvěděl.“ • Jmenování inspektoři se po složení slibu zapisují do seznamu inspektorů. • Jmenování inspektoři obdrží potvrzení (nebo legitimaci) o svém pověření s vymezením kompetencí, povinností, práv. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jmenování probíhá pouze písemnou formou, bez skládání slibu – inspektoři potvrzují závazek dodržování principů uvedených ve slibu svým podpisem.
XII. Seznam inspektorů	<ul style="list-style-type: none"> • MPSV vede a pravidelně aktualizuje seznam inspektorů, a to jednak v elektronické podobě dostupné všem krajským úřadům a jednak v tištěné podobě, kterou si mohou KÚ vyžádat. Písemná podoba seznamu (platná k určitému datu) je archivována pro potřeby zpětné kontroly (příp. soudních projednávání stížností na činnost inspektorů). • Seznam inspektorů vedený MPSV se člení podle základních komplexů sociálních služeb a druhů služeb. • Elektronický seznam se aktualizuje průběžně při každé změně, tištěný seznam se aktualizuje dvakrát ročně. • Změní-li inspektor bydliště, zaměstnavatele nebo se změní jiné důležité okolnosti související s funkcí inspektora, je povinen to neprodleně sdělit MPSV. Nesplnění této povinnosti bude sankcionováno. • Je k dispozici všem KÚ – vždy v aktualizované podobě. • Seznam je k dispozici k nahlédnutí veřejnosti. 	<p>Pro variantu, kdy inspektory jmenuje krajský inspektor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • U každého Krajského inspektorátu je veden seznam inspektorů., kteří mají bydliště či pracoviště v obvodu Krajského inspektorátu. Seznam inspektorů a jeho doplňky a změny Krajský inspektorát zasílá na MPSV. • MPSV vytváří centrální seznam, který poskytuje všem KÚ. • Krajský seznam inspektorů se člení způsobem stanoveným MPSV podle základních komplexů soc.slужeb a dále podle jednotlivých druhů služeb. • Změní-li inspektor bydliště nebo se změní jiné důležité okolnosti související s funkcí inspektora, je povinen to neprodleně sdělit Krajskému inspektorátu soc. služeb v jehož obvodu je zapsán do seznamu.
XIII. Ústřední seznam inspektorů		<ul style="list-style-type: none"> • je souhrnem seznamů Krajských inspektorátů.

XIV. Odvolání inspektora	<ul style="list-style-type: none"> • Orgán, který inspektora jmenoval, jej odvolá a zařídí jeho vyškrtnutí ze seznamu jestliže: <ol style="list-style-type: none"> 1. se dodatečně ukáže, že nebyly splněny podmínky pro jeho jmenování anebo jestliže tyto podmínky odpadly, 2. po jmenování nastaly skutečnosti, pro které inspektor nemůže svou činnost trvale vykonávat, 3. inspektor přes výstrahu neplní nebo porušuje své povinnosti, 4. organizace, u níž je inspektor zaměstnán, zažádá o jeho uvolnění a prokáže, že mu inspekční činnost brání v řádném výkonu povinností vyplývajících z pracovního poměru, 5. inspektor požádá o své odvolání. 	
XV. Zánik funkce inspektora	<ul style="list-style-type: none"> • Funkce inspektora končí: <ol style="list-style-type: none"> 1. ukončením funkčního období, není-li obnoveno 2. odvoláním 3. úmrtím • Jestliže je inspektor z funkce odvolán nebo zemře, vyškrtne ho MPSV ze seznamu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vyškrtne ho Krajský inspektorát ze seznamu. • O ukončení funkčního období, odvolání nebo úmrtí inspektorů vyrozumí Krajský inspektorát, u něhož je inspektor registrován, MPSV.
XVI. Školení inspektorů	<ul style="list-style-type: none"> • organizuje MPSV prostřednictvím Institutu pro vzdělávání • financuje MPSV • účast na povinných kurzech je bezplatná • školení je povinné: <ul style="list-style-type: none"> - pro všechny inspektory před jejich jmenováním - v případě výzvy MPSV k účasti na pravidelném školení 	

C: VÝKON INSPEKČNÍ ČINNOSTI

<p>XVII. Výkon inspekční činnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inspektoři jsou povinni, nebrání-li tomu závažné okolnosti, vykonávat inspekční činnost v kterémkoliv kraji ČR. Při jejich pověřování konkrétními úkoly se však zohledňuje požadavek minimální nutné časové a finanční náročnosti výkonu jednotlivého úkolu. • Inspektor je povinen vykonávat svou činnost osobně a vlastní zjišťování provést v místě poskytování služby. • Inspektor nesmí vykonat inspekci, jestliže lze mít pro jeho poměr k subjektu pochybnost o jeho nepodjatosti. • Jakmile se inspektor dozví o skutečnostech, pro které nemůže inspekci vykonávat, oznámí to neprodleně subjektu, který jej pro provedení inspekce ustanovil. • Inspekční činnost se provádí na základě: <ol style="list-style-type: none"> 1. programu inspekcí MPSV – jednak oznámených (např. pro účely řádné registrace) a jednak neoznámených 2. skončení lhůty pro odstranění nedostatků zjištěných předchozí inspekci 3. stížnosti klientů nebo jejich zástupců (příbuzných, zájmových organizací, sociálního referátu OU) • Inspekci pravidelnou nařizuje MPSV • Inspekci namátkovou nařizuje KÚ • Inspekci na základě stížnosti nařizuje KÚ nebo MPSV (podle toho, kam byla stížnost adresována) 	<p>1. programu inspekci KISS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inspekci pravidelnou i namátkovou nařizuje KISS
<p>XVIII. Podávání stížnosti na kvalitu služby</p>	<p>Stížnost lze podávat:</p> <p>a/ na obci, která ji postoupí KÚ, b/ přímo na KÚ, c/ na MPSV, d/ u zřizovatele (okres, MPSV) - dočasně u stížností na státní subjekty .</p>	<p>a/ na obci, která ji postoupí KISS b/ přímo na KISS</p>
<p>XIX. Lhůta k provedení inspekce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Při vyžádání inspekce uloží orgán, který inspekci vyžádal, lhůtu, ve které má být inspekce provedena. 	

D: METODY PROVÁDĚNÍ INSPEKCE KVALITY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

XX. Obecné zásady	Inspektor je povinen zjistit skutečný stav věcí, prokázat jej pomocí příslušných dokladů nebo jiným průkazným způsobem, porovnat stav věcí se standardy sociálních služeb a výslovně stanovit, které požadavky standardů nejsou splněny.	
XXI. Metody provádění inspekce kvality inspektorem	<ul style="list-style-type: none"> • Inspekci předchází přesné vymezení kontrolovaných skutečností a standardů, na jejichž základě je služba posuzována . • Povinné zdroje informací jsou:<ol style="list-style-type: none"> 1. příslušná dokumentace provozovatele služeb 2. pozorování podle „položek“ standardů 3. rozhovory, příp. dotazníky pro pracovníky služeb (představitel různých funkcí) 4. hodnocení a názory klientů (spokojenost, kritika). • Metody záznamu o provedeném šetření: základní principy určí MPSV. <p>Volba metod zjišťování informací (1.-4.) závisí na přístupu inspektora a konkrétní situaci (vč. charakteru služby).</p>	
XXII. Náležitosti posudku inspektora	<ul style="list-style-type: none"> • V posudku inspektor uvede popis a hodnocení zkoumané služby, jevů a skutečností, k nimž při inspekci přihlížel. • Na požádání orgánu, který inspekci vyžádal, je inspektor povinen písemný posudek doplnit nebo jeho obsah blíže vysvětlit. • Posudek bude obsahovat návrh inspektora na vhodný způsob odstranění zjištěných nedostatků a návrh na udělení stupně registrace.	<ul style="list-style-type: none"> • Bude obsahovat také návrh na udělení akreditace.

E: FINANCOVÁNÍ INSPEKCE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

XXIII. Odměňování inspektorů	<ul style="list-style-type: none"> • Inspektor má nárok na odměnu za provedení inspekce. • MPSV bude refundovat mzdu inspektora za dobu výkonu inspekce.	<ul style="list-style-type: none"> • KISS bude refundovat mzdu.
XXIV. Náhrada cestovních a jiných výdajů	<ul style="list-style-type: none"> • Inspektor má právo na úhradu nákladů, které účelně vynaložil v souvislosti s provedením inspekce.	

VÝSLEDEK INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Vysvětlení pracovních termínů:

inspekce = činnost inspektora

kontrolní řízení = celá kontrolní akce za účasti pracovníků KÚ (alternativně KISS) a inspektora

XXV. Výsledek inspekce	<ul style="list-style-type: none"> O inspekci bude pro KÚ sepsán zápis (protokol). Zápis podepíše inspektor a zástupce organizace poskytovatele. Vedoucí / zástupce organizace poskytovatele může podpis odmítnout a výsledek inspekce pak musí být projednán na MPSV. 	<ul style="list-style-type: none"> Nebo může zástupce organizace poskytovatele pouze podepsat, že nemá námitek proti způsobu provedení inspekce. Výsledek v první instanci projedná KISS.
XXVI. Projednání výsledku kontrolního řízení	<ul style="list-style-type: none"> Příslušní pracovníci KÚ seznámí písemnou formou poskytovatele sociálních služeb s celkovými (konečnými) výsledky kontrolního řízení (tzn. souhrn zjištění KÚ a inspektora). Při zjištění nedostatků uloží KÚ poskytovateli služby přiměřenou lhůtu na jejich odstranění. Pokud ve stanovené lhůtě nebudou nedostatky odstraněny, uloží sankce. Při zjištění závažného porušení zákona nebo nedostatků ohrožujících život či zdraví uživatelů nebo zaměstnanců KÚ zajistí okamžité řešení situace. 	Tyto úkoly plní KISS.
XXVII. Ukončení kontrolního řízení	<p>Kontrolní řízení končí v závislosti na jeho výsledcích jedním z těchto závěrů:</p> <ol style="list-style-type: none"> vydáním potvrzení o tom, že služby jsou poskytovány v souladu se standardy, v případě kontroly pro účely registrace vydáním osvědčení o stupni registrace poskytování konkrétní sociální služby, odejmutím osvědčení o registraci konkrétní poskytované sociální služby, vydáním zákazu poskytování všech forem sociálních služeb. 	<ul style="list-style-type: none"> Při zjištění hrubého porušení povinností poskytovatele soc. služeb podá KÚ trestní oznámení. V případě opakovaného kladného hodnocení poskytované služby navrhuje KÚ udělení akreditace služby.
XXVIII. Odvolací řízení	<ul style="list-style-type: none"> Poskytovatel sociální služby má právo odvolat se ve věci závěrů inspekce k MPSV. Proti rozhodnutí MPSV lze podat návrh na přezkoumání rozhodnutí soudem. 	

ÚČAST KLIENTŮ NA HODNOCENÍ KVALITY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

XXIX. Zásady	<ul style="list-style-type: none"> Šetření prováděného inspektorem se mohou účastnit zástupci klientů. Výsledky inspekce jsou zveřejněny a klienti se k nim mohou do určité časové lhůty vyjádřit. 	
XXX. Úkoly zástupce klientů	<ol style="list-style-type: none"> Zástupce je přítomen inspektorské činnosti inspektora. <p>Zástupce může vypracovat vlastní hodnocení výsledků inspekce</p>	

Pro variantní návrh: **kompetence Krajského inspektorátu sociálních služeb (KISS)**

XXXI. Přijímání žádostí o registraci sociálních služeb		<p>Krajský inspektorát soc.služeb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jmenuje inspektory, • přijímá žádosti o udělení registrace k poskytování sociálních služeb, • ověřuje úplnost a správnost požadované dokumentace, případně vyzývá k doplnění chybějících údajů, • rozhoduje o udělení registrace k poskytování sociálních služeb na základě ověření úplnosti a správnosti dokumentace a zhodnocení naplňování standardů základní úrovně kvality sociálních služeb v místě poskytování služby, • oznamuje poskytovateli písemnou formou: <ul style="list-style-type: none"> a/ rozhodnutí o registraci b/ výsledky inspekčního řízení.
XXXII. Rozhodnutí o druhu přiznané registrace		<p>Na základě poznatků z inspekce KISS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozhoduje o udělení dosaženého stupně registrace, případně o návrhu na udělení akreditace, • rozhoduje o event. změně stupně přidělené registrace.
XXXIII. Rušení registrace soc. služeb		<p>Ruší registraci sociální služby:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. v případě, že poskytovatel pozbyl odbornou způsobilost k poskytování soc.služby, 2. při opakovaném porušování hygienických a protiepidemických zásad, 3. při opakovaném porušení podmínek pro udělení registrace, 4. při opakovaném porušování závazných právních předpisů, 5. v případě, že o to poskytovatel sám požádá.
XXXIV. Plánování inspekcí		<ul style="list-style-type: none"> • Organizuje časové rozvržení a obsahové zaměření plánovaných inspekcí soc. služeb. • Na základě podaných stížností organizuje mimořádné inspekce soc.služeb.
XXXV. Vedení evidence na KISS		<ul style="list-style-type: none"> • Eviduje inspektory sociálních služeb. • Eviduje registrované poskytovatele služeb včetně druhu jimi poskytovaných sociálních služeb. • Eviduje registrované sociální služby, které jsou navíc akreditované.
XXXVI. Spolupráce s ostatními orgány		<ul style="list-style-type: none"> • KISS Předává informace o registrovaných a akreditovaných soc.službách: <ol style="list-style-type: none"> 1. MPSV 2. vybraným (pověřeným) obecním úřadům na území příslušného kraje.